

classes. Journal of Physics: Conference Series. [in Ukrainian].

3. Savchenko, V.F. *Metodyka navchannia fizyky v serednii shkoli. zahalni pytannia* (2003) [Methods of teaching physics in secondary school]. Chernihiv. [in Ukrainian].

4. *Ukrainskii astronomichnyi portal «Nebo i teleskop»* [Ukrainian Astronomy Portal «Sky and Telescope»] URL: <http://www.astrosvit.in.ua/astronomichni-periodychni-vydannia-zhurnaly/naukovo-populiarni-periodychni-astronomichni-vydannia-zhurnaly-svitu>. [in Ukrainian].

5. Kharadzjan, N.A., Malchenko, S.L., Slusarenko, M.A., Kadchenko, V.M. (2021) *Deiaki shliakhy pidvyshchennia interesu uchniv do vyvchennia pryrodnycho-matematychnykh dystsyplyn*. [Some ways of increasing students' interest in studying natural and mathematical disciplines] K. [in Ukrainian].

6. Shut, M.I. (2008) *Zastosuvannia do navchannia fizyky skladovykh suchasnoho navchalnoho seredovyscha*. [Application of the components of the modern educational environment to the teaching of physics]. Uman: SPD Zhovtyy. [in Ukrainian].

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

МАЛЬЧЕНКО Світлана Леонідівна – кандидат фізико-математичних наук, доцент, доцент кафедри

фізики та методики її навчання Криворізького державного педагогічного університету

Наукові інтереси: теорія та методика навчання (фізика та астрономія).

СЛЮСАРЕНКО Микола Анатолійович – кандидат педагогічних, доцент, завідувач кафедри фізики та методики її навчання Криворізького державного педагогічного університету

Наукові інтереси: теорія та методика навчання (фізика та астрономія).

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

MALCHENKO Svitlana – Candidate of Physical and Mathematical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Physics and Methods of its Teaching, Kryvyi Rih State Pedagogical University.

Scientific interests: theory and methodology of teaching (physics and astronomy).

SLUSARENKO Mykola – Candidate of Pedagogic Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Physics and Methods of its Teaching, Kryvyi Rih State Pedagogical University.

Scientific interests: theory and methodology of teaching (physics and astronomy).

Стаття надійшла до редакції 26.12.2022 р.

УДК 378.1

DOI: 10.36550/2415-7988-2023-1-208-171-176

МАР'ЯНКО Яніна Георгіївна –

кандидат філологічних наук, доцент,

завідувачка кафедри іноземних мов

Одеської державної академії будівництва та архітектури

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7936-2562>

e-mail: maryanko.yanina@ogasa.org.ua

ОГРЕНІЧ Марія Анатоліївна –

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри іноземних мов

Одеської державної академії будівництва та архітектури

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7276-1747>

e-mail: ogrenich08@odaba.edu.ua

ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Стаття присвячена особливостям дистанційної освіти в умовах війни, зокрема, навчанню іноземної мови в умовах воєнних дій.

У дослідженні проаналізовані як вітчизняні, так і зарубіжні наукові джерела з даної проблеми; розглядаються види дистанційного навчання, а саме: кореспондентське (заочне), електронне, синхронне, асинхронне та онлайн-освіта, надаються їх характеристики, переваги та недоліки.

У роботі наголошується, що при навчанні читанню й письму іноземною мовою використання аудіо- та відеоматеріалів не є необхідним, проте в процесі оволодіння навичками говоріння та аудіювання це є дидактично й методично обов'язковим.

У зв'язку з тим, що не у всіх учнів вистачає мотивації до самостійного опанування предметом, недостатньо розвинена сила волі та відповідальність, існує можливість втратити темп роботи без постійного контролю викладача. Для його збереження, підтримки інтересу студентів і досягнення найкращих результатів у процесі освіти автори наводять різні додаткові Інтернет-ресурси. Вони дозволяють отримувати глибокі професійні знання; студенти можуть брати участь у дискусіях з носіями мови, обмінюватися знаннями та тренуватися писати повідомлення англійською; читати та розбирати новини англійською, проходити загальновідомі та авторські тести на визначення свого рівня англійської мови, знайомитися з добірками слів та ресурсів; відвідувати безкоштовні вебінари від провідних викладачів; користуватися соціальними мережами з актуальними матеріалами; безкоштовно читати книги, організовувати та планувати самостійні заняття тощо.

У подальших дослідженнях автори статті планують розглянути та розробити нові види онлайн-роботи викладача зі студентами у форс-мажорних ситуаціях.

Ключові слова: дистанційна освіта, умови війни, онлайн-навчання, навчання іноземної мови, освітні онлайн-ресурси, форми організації освітнього процесу.

MARYANKO Yanina –

PhD in Philology, Associate Professor,
the Head of the Chair of Foreign Languages,
Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7936-2562>
e-mail: maryanko.yanina@ogasa.org.ua

OHRENICH Mariia –

PhD in Pedagogy, Associate Professor,
Chair of Foreign Languages,
Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7276-1747>
e-mail: ogrenich08@odaba.edu.ua

DISTANCE EDUCATION FEATURES IN THE WAR CONDITIONS.

The article is devoted to the peculiarities of distance education in the war conditions, namely, teaching a foreign language during the military actions. The authors note that since February 24, 2022, higher education institutions professors have had to urgently switch to new interactive and online forms of interplay within the educational process, master methods and technologies that allow to ensure the appropriate level of knowledge acquisition. In the unpredictable environment, various online education shortcomings have been highlighted that permits us to search for the new suitable educational organizational forms.

The study analyzes both domestic and foreign scientific sources on this problem; the defined goal is to investigate the current state of distance education, which determined the task of the research – to comprehensively characterize it as the educational environment component. Its types are also considered, they are: correspondence, electronic, synchronous, asynchronous and online training; their characteristics, advantages and disadvantages are provided.

The work emphasizes that when learning to read and write in English, the use of audio and video materials is not absolutely necessary, but during the process of mastering speaking and listening skills it is didactically and methodologically mandatory, since a foreign language requires systematic contact classes and fundamental differences in the forms of material presentation and interaction methods between the educator and the student. Methodical and methodological problems are closely connected with it.

As for the fact that not all students have enough motivation for independent learning but insufficiently developed willpower and responsibility, there is a possibility of losing the pace of mastering the subject without the constant tutor's control. In order to maintain it as well as the students' interest and to achieve the best results in the educational process, the authors of the article recommend different additional Internet resources which are also listed in the article. They allow you to get in-depth professional skills; the students can participate in discussions with native speakers, exchange knowledge and practice writing messages and texts in English; read and analyze news in the foreign language; take tests to determine their level, get acquainted with the vocabulary and other linguistic resources; attend free webinars from the leading speakers and methodologists; use social networks with relevant materials; read books for free, organize and plan independent classes, etc.

In our further research, we are planning to consider and develop new types of online education and interaction in force majeure situations.

Keywords: distance education, war conditions, online studying, foreign language learning, online educational resources, education process organizational forms.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. 2022 рік – час трагічних змін у житті українського суспільства та безпрецедентних випробувань для всіх жителів планети. Напад РФ на Україну та активні військові дії внесли корективи в усі сфери діяльності людини. Суттєві зміни торкнулися, зокрема, й системи освіти, коли в умовах надзвичайного стану відбулося масове закриття та переміщення навчальних закладів, та було введено дистанційне навчання як вимушений захід, оскільки пересування людей стало або обмежені, або заборонені.

Незважаючи на те, що через пандемію, пов'язану з COVID-19, ВНЗ України вже працювали в онлайн-форматі, ніхто не був готовий до організації навчального процесу в умовах війни. Педагогам довелося в екстремальному порядку перебудовуватися та переходити на нові форми взаємодії в рамках навчального процесу, проходити прискорене навчання технологіям, які

можуть забезпечити високий ступінь інтеракції між викладачами та студентами за даних умов.

У надзвичайному середовищі намітилися недоліки онлайн-освіти як технічного, організаційного, так і особистісного характеру. Разом з тим аналіз досвіду їх викладання дозволив осмислити мінуси такого навчання для пошуку оптимальних форм організації освітнього процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Аналіз наукових джерел з даної проблеми показує, що сьогодні не стоїть питання про ефективність чи неефективність дистанційної освіти (далі – ДО) в цілому, оскільки у вимушеній ситуації онлайн-навчання – це єдина можливість збереження ритму освітнього процесу. Викладачі-дослідники вивчають сильні та слабкі сторони дистанційного навчання у вишах, аналізують як позитивні аспекти, так і його певні ризики у вимушеній ситуації, оскільки саме зараз з'явилася можливість на основі вже здобутого досвіду визначити, що і як

потрібно змінити у вищих, аби у разі потреби воно давало необхідний результат.

Вивченням проблеми дистанційного навчання (далі – ДН) займалося чимало зарубіжних та українських вчених. Так, методичні аспекти створення навчальної літератури для ДН досліджували О. Андрєєв, О. Гороховський, О. Кларк, І. Козубовська, Є. Полат, О. Рибалко, М. Томпсон; його інституціоналізація була сферою наукових інтересів Т. Вахруцової, Д. Кіган, М. Мур, О. Скубашевської, Г. Татарчук; інформаційні комунікаційні педагогічні технології розглядали Р. Деллінг, В. Кухаренко, В. Осадчий, Г. Рамбле, В. Трайнев, О. Хуторський; критерії якості розробляли О. Вотермен, М. Гніденко, О. Мостіпан, О. Рибалко, Ю. Тріус, В. Хассон, Б. Шуневич та ін.

Щодо позитивних аспектів, деякі науковці (І. Іванюк, В. Колмогоров, В. Кремень, В. Кухаренко, С. Степаненко та ін.) схильні узагальнювати плюси ДН, не обмежуючи сфери їх виявлення конкретними небуденними ситуаціями. Так, наприклад, В. Кухаренко виділяє такі позитивні моменти: шанс навчатися у будь-якому закладі освіти світу; можливість безперервного навчання; гнучкий графік; потенційність опановувати нові знання без відриву від роботи; використання сучасних технологій в освітньому процесі; доступність методичних і дидактичних матеріалів; технологічність та ефективність [2, с.7-8].

Мета дослідження полягає у визначенні сучасного стану, переваг, недоліків і перспектив розвитку дистанційної освіти при навчанні іноземним мовам у вищих навчальних закладах під час війни.

Завдання дослідження – характеристика дистанційної англомовної освіти як складової навчально-виховного процесу та виявлення її переваг і недоліків.

Методи дослідження. У нашій роботі ми використовували емпіричні методи: спостереження, порівняння; комплексні: аналіз і синтез; метод прогнозування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Не заперечуючи виділених переваг дистанційної роботи, розглянемо, наскільки вони релевантні в екстремальних умовах воєнного часу.

Після раптового нападу на Україну та обмеження переміщень завданням студентів було не втратити зв'язок із навчальною установою, в якій вони займалися до цього; крім того, для іногородніх та іноземних студентів великою перешкодою виявилася неможливість фізично приїхати, наприклад, для оформлення будь-яких документів, оскільки ще не було достатньо налагодженого електронного документообігу та закрито внутрішні та зовнішні кордони. Можливість безперервного навчання, особливо іноземної мови, також можна поставити під сумнів у зв'язку з технічними труднощами, з якими

доводиться стикатися, а саме: повітряні тривоги, відключення електрики та мережі Інтернет, ракетні атаки на міста й населені пункти.

Безперечною перевагою ДО є використання сучасних технологій у навчальному процесі. В даний час передбачається, що кожен студент має бути забезпечений доступом до електронно-бібліотечної системи, що містить видання з основних навчальних дисциплін, сучасні професійні бази даних, інформаційні довідники та пошукові системи. Навчальні заклади забезпечують індивідуальний необмежений доступ до електронної системи за допомогою мережі Інтернет.

В онлайн-режимі найсучасніші ІТ – основний інструмент здійснення процесу. Його особливістю є реалізація всіх освітніх компонентів у межах можливостей тих чи інших інформаційних та комунікаційних технологій.

Для педагогів викладання онлайн також має свої переваги та недоліки. Розглянемо їх.

Незважаючи на особливу форму, в його основі, як і раніше, лежать дидактичні принципи: об'єктивності, науковості; зв'язку теорії з практикою; послідовності, систематичності; доступності; наочності та різноманітності методів; свідомості та активності учнів; міцності засвоєння знань, умінь та навичок. Однак, О.Самойленко виділяє особливі моменти, специфічні лише для ДО:

- принцип інтерактивності – забезпечення інтерактивної взаємодії усіх учасників процесу;
- принцип відкритості – відкритий доступ до отримання інформації та засобів ДО для кожного, хто навчається;
- принцип гнучкості – індивідуальний підхід до кожного студента з урахуванням його здібностей та можливого часу навчання;
- орієнтація на споживача – можливість здобуття вищої освіти для тих, хто не може бути особисто присутнім на заняттях;
- принцип педагогічної доцільності застосування засобів нових інформаційних технологій [5, с.62].

На нашу думку, застосування інформаційних і комунікаційних технологій у процесі ДН має відповідати зазначеним принципам, цілям навчання та сприяти їх успішному досягненню.

Існують різні типи дистанційного набуття знань, доступні сьогодні. Зупинимося на деяких із них детальніше.

Кореспондентське (заочне) навчання. Під час заочного навчання всі підручники, навчальні посібники, завдання та інші учбові матеріали отримуються електронною поштою. Студент працює з ними у свій вільний час та у власному темпі. Залежно від закладу, в якому викладається певний курс, можна просити у викладача чи інструктора про допомогу електронною поштою, телефоном, обміном миттєвими повідомленнями тощо. Такий вид здобуття знань був характерним

для «доелектронного» періоду, коли не всі, хто вчиться або викладає, мали безперервний доступ до мережі Інтернет.

Електронне навчання дозволяє отримати доступ до матеріалів курсу на комп'ютері. Компакт-диски, DVD-диски та комп'ютерні програми можуть використовуватись для ознайомлення, практики, самоперевірки.

Онлайн-навчання – це форма електронного навчання, яка вимагає безперервного доступу до мережі Інтернет. Воно є більш інтерактивним, ніж інші види ДО, оскільки дозволяє викладачам і студентам спілкуватися один із одним у режимі реального часу. Завдяки онлайн-навчанню студент може завантажувати учбові матеріали з Інтернету, а викладач – надсилати свої завдання через онлайн-портали або платформи для студентів, проводити онлайн-опитування, відвідувати вебінари та брати участь у віртуальних класах.

У дистанційному навчанні дуже активно використовують технологію «віртуальні класи». Віртуальні класи – це інтерактивні навчальні сесії, які проводяться через Інтернет. Такі онлайн-заняття можуть відбуватися у вигляді веб-конференцій, прямих трансляцій або телеконференцій. Однією з переваг віртуальних класів є те, що вони дають студентам можливість бути присутніми на навчальних заходах разом із однокурсниками та одногрупниками. Тому вони усувають один із суттєвих недоліків ДО – відсутність соціальної взаємодії

Ще одна важлива особливість, коли йдеться про різні типи дистанційного навчання, – це синхронне та асинхронне навчання. Розглянемо їх.

При синхронному навчанні викладачі та студенти одночасно беруть участь в освітніх заходах (таких, як вебінари та віртуальні класи). Переваги цього типу наступні: можливість взаємодіяти зі своїми викладачами та іншими студентами у режимі реального часу та отримувати миттєвий зворотний зв'язок; ставити запитання чи брати участь у дискусіях.

Недоліки цього типу наступні: менше гнучкості, тому що потрібно відвідувати онлайн-заняття у призначений час; треба мати доступ до відповідної технології (що може бути дорогим), і необхідно вміло її використовувати.

Асинхронне навчання не вимагає участі у навчальних заходах викладачів і студентів одночасно. Натомість надається можливість опрацювати матеріал курсу у власному темпі та відповідно до власного графіка. Підручники, електронна пошта та кореспонденція, віртуальні бібліотеки, онлайн-бази даних, дошки оголошень, компакт- і DVD-диски можуть відіграти важливу роль у доставці навчального матеріалу для асинхронних курсів ДО.

Переваги даного типу: здатність визначити свій графік роботи, що передбачає більше гнучкості; можливість працювати з матеріалом курсу у власному темпі. Недоліки цього типу:

більше самодисципліни у студентів, щоби навчатися самостійно та дотримуватися графіка навчання; менше можливостей для взаємодії з іншими студентами; довше чекання на відгуки від викладачів.

Специфіка навчання іноземної мови, що передбачає безпосереднє спілкування викладача зі студентами та студентів між собою, зумовила активний пошук комунікаційних можливостей для його здійснення. Викладачам у складних умовах ізоляції був кинутий виклик, на який вони відповіли, розширивши свої можливості шляхом термінової самоосвіти та самонавчання.

Важливо, що при оволодінні навичками читання й письма англійською мовою можна значною мірою обмежитися мережевим курсом, оскільки особливості цих видів мовленнєвої діяльності не вимагають значного за обсягом звукового супроводу. Проте при навчанні говоріння та аудіювання лімітування тільки текстовими файлами не вдається, необхідний звуковий супровід, а також створення різних ситуацій, що стимулюють усні висловлювання, оскільки для іноземної мови необхідні систематичні контактні заняття та принципові відмінності у формі подачі матеріалу, способи взаємодії педагога зі студентом, із чим пов'язані проблеми методичного та методологічного характеру.

Одна з переваг ДО, характерна для довоєнного періоду, – психологічний комфорт – дуже суперечлива у наші дні. З одного боку, це відсутність необхідності діставатися до навчального закладу та однакові умови для людей з обмеженими фізичними можливостями. Сюди слід додати мобільність у здійсненні прямого та зворотного зв'язку з викладачами, коли останні стають approachable, тобто більш доступним для спілкування. З іншого боку, це стресова ситуація, де опинилися всі учасники освітнього процесу. Зазначимо, що й у звичайних умовах для деяких студентів і викладачів використання новітніх інформаційних технологій вже саме собою є стресовим фактором.

Критична оцінка досвіду ДН іноземної (англійської) мови необхідна нам для визначення перспектив використання онлайн-технологій як у звичайній аудиторній практиці, так і в різноманітних формах взаємодії викладача та студентів.

У зв'язку з тим, що не у всіх учнів вистачає мотивації до самостійної роботи, недостатньо розвинена сила волі та відповідальність, існує можливість втратити темп оволодіння предметом без постійного контролю викладача. Для збереження темпу навчання, підтримки інтересу студентів і досягнення найкращих результатів у процесі освіти автори статті використовують у своїй практиці різні додаткові інтернет-ресурси. Зупинимось на них детальніше:

<https://www.edx.org> – некомерційна організація, проєкт Massachusetts Institute of Technology, Harvard University та University of California, Berkeley. Платформа заснована у 2012 році, на сьогоднішній день там навчається понад 7 мільйонів студентів. До середини 2020 року у сайті налічувалося більше 60 партнерів, серед яких – Stanford University, компанія Microsoft, Arizona State University тощо. Саме через це edX вважається найкращим ресурсом для отримання глибоких професійних знань;

<https://www.openlearning.com> – австралійський проєкт дистанційного навчання, який започаткували фахівці з University of New South Wales. Головна відмінність цього сайту в тому, що він позиціонує себе не лише як навчальна платформа, а й як соціальна мережа для бажаючих отримувати знання. Матеріали складаються з докладних відеолекцій, а також питань для обговорення, на які студенти мають дати письмову відповідь. Учні можуть брати участь у дискусіях з носіями мови, обмінюватися знаннями та тренуватися писати повідомлення англійською;

<https://englex.ru/self-study-materials> – онлайн-школа з безкоштовною бібліотекою матеріалів для самостійного вивчення мови. Автори блогу пишуть статті з ділової, повсякденної та професійної англійської. Є рубрики різного формату – від розбору граматичних часів до добірок серіалів за рівнями знань. Крім експертних статей є багато інших дидактичних матеріалів, а саме: щотижневе розсилання з розбором новин англійською, тестами, добірками слів та ресурсів; безкоштовні вебінари від провідних викладачів закладу; соціальні мережі з актуальними матеріалами; авторський тест на визначення рівня володіння мовою; безкоштовні книги, органайзер та планер для самостійних занять.

Проте автори статті вважають за можливе запропонувати інтернет-ресурси, які, на їх погляд, найбільш сприяють підвищенню мотивації до вивчення англійської у тих, хто займається в дистанційному форматі:

<https://www.real-english.com> – онлайн-відеобібліотека, в якій зібрані діалоги англомовних спікерів із різних граматичних та лексичних тем. Усі відео сформовані за рівнями знань. Під час їх перегляду той, хто навчається, може вибрати опцію з субтитрами або без них. При регулярному прослуховуванні носія мови у студентів з'являється розуміння реальної спонтанної ситуації спілкування, в якій їм, можливо, самим доведеться брати участь. Крім того, при дистантному навчанні у здобувачів немає можливості регулярно слухати мову викладача або носія, тому застосування аутентичних аудіо- та відеоресурсів слід додати як обов'язкову частину оволодіння англійською мовою при віддаленому форматі;

<http://tubequizard.com> – відеобібліотека, сформована за рівнем знань та з граматичних тем. Викладач вибирає відео щодо пройденого

матеріалу, а учні виконують граматичний тест, де є можливість спочатку прослухати відео повністю, а при виконанні певного завдання повторити потрібний уривок. Сайт дозволяє здійснювати пошук за необхідним словом або фразою, крім того, TubeQuizard має функцію створення своїх власних тестів, що є великою перевагою і дає можливість викладачеві адаптувати завдання під знання своїх студентів;

<https://ludwig.guru/> – широкий електронний словник, який також допомагає студентам граматично правильно будувати свої висловлювання. У вікно пошуку здобувач вводить запит, і йому пропонуються варіанти використання цього слова або словосполучення у різних контекстах. Крім того, якщо студент не впевнений у правильності тієї чи іншої граматичної форми, йому треба використати знак «*», результатом чого буде пропозиція <https://ludwig.guru/> розглянути всі можливі варіанти. Таким чином, використання даного сайту допоможе студентам уникнути граматичних помилок під час побудови власного мовлення. Також даний ресурс можна використовувати як тлумачний словник і/або словник синонімів із використанням конкретного слова у конкретному контексті;

<http://www.grammargamble.com> – сайт із граматичним тестом на 10 хвилин, який побудований за принципом «від простого до складного». Крім того, на кожне питання можна встановити «вартість», яка в результаті буде перерахована на підсумковий бал студента. Якщо він упевнений у відповіді, сума виставляється максимальною, якщо ні – зменшується. Таким чином, через 10 хвилин користувачі мають можливість конкурувати між собою, що створює змагальний момент у навчанні і підвищує кінцевий результат – рівень володіння граматичними навичками. Даний ресурс може бути використаний як підсумковий тест із кожної з вивчених граматичних тем.

Результати проведеного дослідження показують, що використання запропонованих авторами Інтернет-ресурсів, зокрема додаткових освітніх платформ, не лише забезпечує високий рівень мотивації студентів до вивчення англійської мови, а й сприяє формуванню комунікативної іншомовної компетенції на сучасному мовному матеріалі.

Висновки та перспективи подальших розвідок напряму. Внаслідок вимушеного переходу на дистанційний формат навчання через військову агресію РФ 2022 року виявилися ресурси онлайн-освіти, що до цього періоду не актуалізувалися, і позначилися нові проблеми в переліку раніше зазначених переваг дистанційного навчання. Ми розглянули та проаналізували традиційно виділені плюси онлайн-навчання в рамках учбового процесу надзвичайних умовах війни та дійшли висновку, що частина позитивних моментів, що виділяються, перестає бути такими у

зв'язку з раптовістю ситуації, до якої ніхто не був готовим. Наприклад, період адаптації до дистанційної форми навчання під час повітряних тривог або відключень світла став стресовим і психологічно некомфортним як для викладачів, так і для студентів. Нерелевантними для вимушеної ізоляції виявилися такі позитивні моменти, як відносно невисока вартість та гнучкий графік навчання, можливість вчитися без відриву від роботи та шанс безперервного отримання нових знань. Безперечною перевагою цього виду роботи ми продовжуємо вважати використання інформаційних технологій, доступність навчального матеріалу та технологічність. Оскільки ситуація виникла в середині навчального року, розклад занять по можливості зберігався, а сама форма отримання знань стала настільки новою, що вимагала пошуку адекватного найменування, щоб уникнути плутанини з усталеною назвою, тому у подальших дослідженнях ми плануємо вивчити та розробити нові види онлайн-роботи викладача зі студентами у форс-мажорних ситуаціях.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи (Бібліотека з освітньої політики) / За заг. ред. О. В. Овчарук. К. : «К.І.С.», 2018. 112 с.
2. Кухаренко В.М. Дистанційне навчання: умови застосування. Дистанційний курс : навч. посіб. / за ред. В.М. Кухаренка. 3-тє вид. Харків : НТУ«П», «Торсінг», 2019. 320 с.
3. Лобода Ю. Г. Педагогічні умови використання комп'ютерно-інтегрованих технологій у процесі підготовки майбутніх менеджерів: дис. канд. пед. наук: 13.00.04. Одеса, 2010. 280 с.
4. Мар'янюк Я., Огреніч М. Сутність викладання англійської мови в аспірантурі. Наукові записки. Сер. Педагогічні науки. 2021. Вип. 201. С. 104-108.
5. Самойленко О.М. Поняття дистанційної освіти та дискусії навколо неї. Збірник наукових праць. Херсон : «Міськдрук», 2019. С. 61-69.
6. Степко М.Ф., Клименко Б.В., ТОВАЖНЯНСЬКИЙ Л.Л. Болонський процес і навчання впродовж життя: монографія, Х. : НТУ, 2018. 112 с.

REFERENCES

1. Competentnisnyi pidkhdid u suchasni osviti: svitovi dosvid ta ukraïnski perspektivy (Biblioteka z osvithnoi polityky). (2018). [Competence approach in modern

education: world experience and Ukrainian perspectives (Library on educational policy)]. Kyiv. [in Ukrainian].

2. Kukharenko, V.M. (2019) Dystantsiine navchannia: umovy zastosuvannia. Dystantsiinyi kurs [Distance education: conditions of application. Distance course: education. manual] navch. posib. za red. V.M. Kukharenka. Kharkiv. [in Ukrainian].

3. Loboda, Yu.G. (2010) Pedagogichni umovi vikoristannya komp'yuterno-integrovanih tehnologiy u protsesi pidgotovki maybutnih menezheriv. [Pedagogical conditions of computer-integrated technologies use in the process of preparation of future managers]. [in Ukrainian].

4. Marianko, Ya., Ohrenich, M. (2021) Sutnist vykladannia anhliiskoi movy v aspiranturi. [The essence of the English language teaching at a post-graduate school] Naukovi zapysky. Ser. Pedagogichni nauky. [in Ukrainian].

5. Samoilenko, O.M. (2019) Poniattia dystantsiinoi osvity ta dyskussii navkolo nei. [Concept of distance education and discussions around it]. Zbirnyk naukovykh prats. Kherson. [in Ukrainian].

6. Stepko, M.F. (2018). Bolonskyi protses i navchannia vprodovzh zhyttia. [Bologna process and learning during life]. Kharkiv. [in Ukrainian].

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

МАР'ЯНКО Яніна Георгіївна – кандидат філологічних наук, доцент, завідувачка кафедри іноземних мов Одеської державної академії будівництва та архітектури.

Наукові інтереси: викладання професійно-орієнтованої англійської мови в вищих навчальних закладах.

ОГРЕНІЧ Марія Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов Одеської державної академії будівництва та архітектури

Наукові інтереси: теорія та методика навчання ділової англійської мови в вищих навчальних закладах.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

MARYANKO Yanina – PhD in Philology, Associate Professor, the Head of the Chair of Foreign Languages, Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture.

Scientific interests: teaching professionally-oriented English at higher educational establishments.

OHRENICH Mariia – PhD in Pedagogy, Associate Professor, Chair of Foreign Languages, Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture.

Scientific interests: theory and methodology of business English teaching at higher educational institutions.

Стаття надійшла до редакції 11.01.2023 р.